

Absztrakt

A disszertáció egy 17. századi török krónika, Qādir ‘Ali Beg *Jāmi‘ at-Tawārīḫ* ‘Történetek gyűjteménye’ című, 1602-ben írt művében található finit igék átfogó nyelvészeti elemzését nyújtja. A szöveg Közép-Ázsia irodalmi nyelvén, az úgynevezett csagatáj vagy *turkī* nyelven íródott, Uraz-Muhammed kán (1600–1610) uralkodása idején, valószínűleg a Kaszímovi Kánságban (1452–1681). A tanulmány elsődleges forrása a szentpétervári kézirat, amely szükség esetén a kazanyi kézirattal lett kiegészítve.

A nyelvészeti keretrendszer funkcionális és tipológiai szempontokat integrál az igei kategóriák szemantikai meghatározásához. Emellett foglalkozik a ‘Történetek gyűjteménye’ alaktani, morfofonológiai, szintaktikai és morfoszintaktikai jellemzőivel, amelyeket összehasonlít a kazah, tatár, törökországi török és szibériai nyelvek megfelelő jellemzőivel. Ez a módszertani megközelítés feltárja a Qādir ‘Ali Beg által a különböző finit igealakok kifejezésére alkalmazott stratégiákat, új betekintést nyújtva a ‘Történetek gyűjteménye’ nyelvének szerkezetébe. A ‘Történetek gyűjteménye’ nyelvi elemzése négy részből áll, amelyek mindegyike latin nyelvű átiratot és a kiválasztott mondatok angol nyelvű fordítását tartalmazza. Az írás a finit igei kategóriák vizsgálatával kezdődik, információt nyújtva az aspektus, az imperatívusz és a modalitás kulcsfogalmairól, beleértve a igei egyeztetést is. Ezután a kopuláris eszközöket és a posztverbális szerkezeteket elemzi. Ezek a fejezetek tartalmazzák a tanulmány fő eredményeit. A könnyű igék bemutatása rávilágít az alapvető különbségekre a posztverbális szerkezetekben szereplő grammatikalizált segédigék és a könnyű igék között. A disszertáció a szintetikus és analitikus szóképzés vizsgálatával zárul, beleértve a diatézist is.